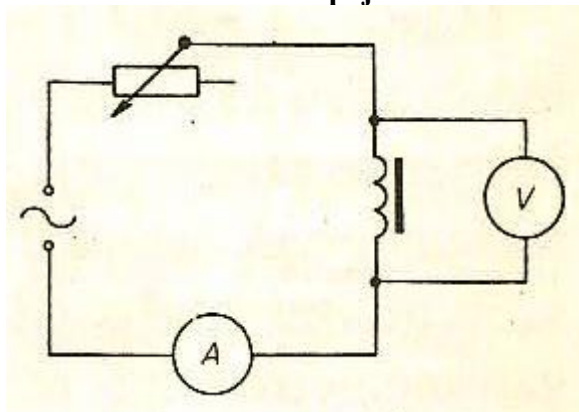

3. Měření indukčnosti cívky střídavým proudem

Pomůcky: 2 uzle, 8 vodičů, reostat 250Ω , voltmetr, ampérmetr, dvě cívky z možností 300 z, 600 z a 1200 z, jádro, zdroj střídavého a stejnosměrného proudu, kmitoměr.

Úkol: Určit odpor a indukčnost cívky.

Schéma elektrického zapojení:

Postup:

- 1) Sestavíme obvod podle schématu (v prvním zapojení dáme první cívku bez jádra) a nebudeme jej zapínat do zásuvky.
- 2) Nastavíme měřicí přístroje na maximální hodnoty a reostat na hodnotu minimální.
- 3) Schéma si necháme zkontrolovat vyučujícím a pak jej můžete zapnout. Nejprve musíme stanovit odpor cívky, proto obvod zapojíme do stejnosměrného napětí.
- 4) Určíme odpor cívky. Provedeme 10 měření a to následujícím způsobem:
Nastavíme hodnotu na reostatu na minimum a odečteme hodnotu I na ampérmetru a hodnotu U na voltmetru. Pak budeme posouvat jezdcem na reostatu a budeme odečítat hodnoty napětí a proudu.
- 5) Změníme zdroj napájení. Obvod připojíme ke střídavému napětí. Změníme nastavení přístrojů.
- 6) Určíme indukčnost cívky bez jádra. Provedeme 10 měření a to následujícím způsobem:
Nastavíme hodnotu na reostatu na minimum a odečteme hodnotu I na ampérmetru a hodnotu U na voltmetru. Pak budeme posouvat jezdcem na reostatu a budeme odečítat hodnoty napětí a proudu.
- 7) Do cívky vložíme jádro a určíme indukčnost cívky s jádrem. Provedeme 10 měření a to následujícím způsobem:
Nastavíme hodnotu na reostatu na minimum a odečteme hodnotu I na ampérmetru a hodnotu U na voltmetru. Pak budeme posouvat jezdcem na reostatu a budeme odečítat hodnoty napětí a proudu.
- 8) Vyměníme cívku. Do obvodu zapojíme druhou cívku a budeme opakovat všech 30 měření.
- 9) Kmitoměrem změříme kmitočet (frekvenci) střídavého proudu.
- 10) Vypočteme součet, průměr R u obou cívek, indukčnost obou cívek a odchylky u obou cívek. Nezapomeňte na chybu měření.

Teorie:**Určení odporu cívky**

Protéká-li obvodem tvořeným cívkou o vlastní indukčnosti L proud stejnosměrný, projeví se vlastní indukčnost jen při zapnutí a vypnutí proudu a ustálená hodnota proudu je určena podle Ohmova zákona odporem vinutí cívky. Pro výpočet R platí: $R = \frac{U}{I}$. U a I jsou hodnoty při stejnosměrném zdroji.

Určení indukčnosti cívky

Zavedeme do obvodu střídavý proud, projeví se kromě odporu R také induktance a cívka má v obvodu střídavého proudu impedanci Z , pro ní platí: $Z = \sqrt{R^2 + X_L^2} = \sqrt{R^2 + L^2 \cdot \omega^2}$.

Vyjádríme si vztah pro indukčnost cívky: $L = \frac{1}{\omega} \sqrt{Z^2 - R^2}$.

Impedanci si vyjádříme: $Z = \frac{U}{I}$, U a I jsou efektivní hodnoty napětí a proudu naměřeného v obvodu s cívkou.

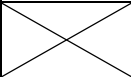
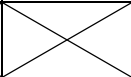
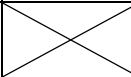
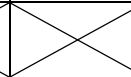
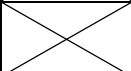
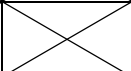
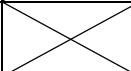
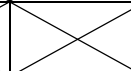
Výsledný vztah je: $L = \frac{1}{\omega} \sqrt{\frac{U^2}{I^2} - R^2}$.

Úhlový kmitočet vyjádříme: $\omega = 2 \cdot \pi \cdot f$

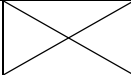
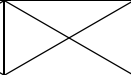
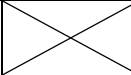
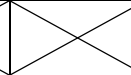
Tabulka pro určení odporu cívek při stejnosměrném napětí:

Číslo měření	cívka z			cívka z		
	U	I	R	U	I	R
	V	A	Ω	V	A	Ω
1.						
2.						
3.						
4.						
5.						
6.						
7.						
8.						
9.						
10.						
Součet						
AP						

Tabulka pro určení indukčnosti cívek bez jádra:

Číslo měření	cívka z				cívka z			
	U	I	L	ΔL	U	I	L	ΔL
	V	A	H	H	V	A	H	H
1.								
2.								
3.								
4.								
5.								
6.								
7.								
8.								
9.								
10.								
Součet								
AP								

Tabulka pro určení odporu cívek při stejnosměrném napětí:

Číslo měření	cívka z				cívka z			
	U	I	L	ΔL	U	I	L	ΔL
	V	A	H	H	V	A	H	H
1.								
2.								
3.								
4.								
5.								
6.								
7.								
8.								
9.								
10.								
Součet								
AP	